

Törvényszék
szám

A törvényszék az [redacted] szám alatti székhelyű dr. Ivány Borbála ügyvéd által képviselt [redacted] szám alatti lakos **felperesnek** (tartózkodási hely: [redacted] a [redacted] kamarai jogtanácsos által képviselt, [redacted] szám alatti székhelyű [redacted] **Büntetés-végrehajtási Intézet alperes ellen személyiségi jog megsértése és sérelemdíj megfizetése** iránt indított perében az alulírott napon meghozta és kihirdette az alábbi

Ítéletet

A bíróság a felperes **keresetét elutasítja.**

A feljegyzett 360.000 (Háromszázhatvanezer) forint kereseti illeték az Állam terhén marad.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezni lehet, melyet a [redacted] Törvényszéken kell írásban, a [redacted] Ítéletáblához címzetten, jogi képviselő útján elektronikus úton benyújtani. A benyújtás szabályainak nem megfelelő fellebbezést a bíróság hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve hivatalból elutasítja.

A fellebbezést a másodfokú bíróság tárgyaláson kívül bírálja el, kivéve, ha a felek bármelyike tárgyalás tartását kéri, a bíróság azt indokoltnak tartja vagy a tárgyaláson foganatosítható bizonyítást kell lefolytatni. A fellebbező félnek a tárgyalás tarására irányuló kérelmét a fellebbezésében kell előterjesztenie.

Tájékoztatja a törvényszék a feleket, hogy a jogi képviselő az eljárás minden szakaszában, így a másodfokú eljárásban kötelező. Ha a tájékoztatás ellenére a peres fél a fellebbezést jogi képviselő nélkül nyújtja be, azt a bíróság hiánypótlási felhívás kiadása nélkül visszautasítja.

Indokolás

A bíróság által megállapított tényállás

- [1.] Felperest a [redacted] Ítéletábla jogerős ítéletében 3 év letöltendő börtönbüntetésre ítélte. 2019. szeptember 6. napján a [redacted] Büntetés-végrehajtási Intézetbe került befogadásra.

méltóságához, a testi és lelki egészséghez, magánszférához fűződő jogát, valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalmát.

- [10.] Kérte, hogy kötelezze az alperest, hogy magánlevélben kérjen bocsánatot a felperestől a jogsértésekért. A bocsánatkérő levél tartalmát az alábbiak szerint kérem megállapítani:
- [11.] „A [redacted] Büntetés-végrehajtási Intézet bocsánatot kér [redacted], amiért az intézet, illetve annak állománya megsértette az Ön emberi méltóságához, testi és lelki egészséghez, magánszférához fűződő jogát. Elismerjük, hogy az Önnel való, fogva tartása során tanúsított bánásmód megalázó volt.”
- [12.] Kérte a törvényszéket, hogy az alperest tiltsa el a további jogsértésektől.
- [13.] Kérte, hogy a törvényszék kötelezze az alperest arra, hogy fizessen a felperesnek 6.000.000 forint sérelemdíjat, és kötelezze a károkozás időpontjától esedékes, a mindenkori törvényes mértékű kamat megfizetésére.
- [14.] Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a perrel felmerült költségek megtérítésére a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 80-83. §-a alapján.
- [15.] Keresetét arra alapította, hogy felperes veleszületett szembetegséggel él, születésétől kezdve gyakorlatilag vak. Nem érzékel színeket, világosságot, körvonalakat sem. Ha nem vezetik, az utcán eltéved, csak tapogatva tud tájékozódni egy helyiségben is. Szabaddalában családtagjai segítik a mindennapi életvitelben, teljeskörű testkörű ellátásba, hétköznapi életvezetésében állandó és folyamatos segítségre szorul.
- [16.] Az alperesi bv. intézetben a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön volt, a felperes általános rezsimben volt, biztonsági kockázata közepes besorolást kapott. Felperest a többi fogvatartottal azonos módon, velük együtt, közös zárkában helyezték el.
- [17.] Magatartásával, beilleszkedésével, kommunikációjával, a reintegrációra való motivációjával, társas kapcsolataival összefüggésben soha nem merült fel gond vagy kifogás, fegyelmi eljárást nem indítottak ellene.
- [18.] Munkáltatásban munkaképtelensége miatt nem tudott részt venni, oktatásban nem tudott részt venni, a szabadidős programokban az állapota miatt ugyancsak nem tudott részt venni. Kapcsolattartása rendezett volt, a telefonálásra rendelkezésre álló időkeretet kihasználta, telefonon tartott kapcsolatot a hozzátartozóival (egy alkalommal Skype-on).
- [19.] A büntetés-végrehajtásban számos körülmény okozott a szabadságvesztéssel és a fogyatékoságával szükségszerűen együtt járó nehézségeken túli akadályokat a felperes számára:

1. *Az alperesi intézetben való közlekedéséhez nem kapott segítséget. A helyváltoztatást olyan módon tudta megoldani, hogy fogvatartott-társait kérte meg, hogy vállukra támaszkodva közlekedjen.*

2. *A helyváltoztatása során többször kellett lépcsőt használnia, amely további nehézséget okozott. Lifthasználatra nem kapott engedélyt.*

3. *A közlekedési nehézségek miatt számos alkalommal nem tudott elmenni a napi egy órás szabadlevegőn tartózkodásra.*

4. *A zárkarend tekintetében ugyanazok az elvárások vonatkoztak a felperesre, mint a többi fogvatartottra, ez a számára nehézséget okozott, mivel azok betartásának hiánya fegyelemsértést, fegyelmi eljárást és büntetést von maga után, ami a korai szabadulást rendszerint ellehetetleníti.*

5. *A felperes mindennapi ügyeinek, életének intézése (pl. öltözés, eszközök feltalálása) is zárkatársaitól függött, akiknek jóindulatára volt bízva.*

6. *A felperes helyett fogvatartott-társainak kellett végezni a takarítási, ágyhuzat-csere stb. munkákat is, mert ő nem tudta az elvárt színvonalon ezeket végrehajtani.*

7. *A felperes ételét nem tudta maga átvenni, az osztásnál zárkatársa vette át és adta oda a számára az ételt.*
8. *A felperes a zuhanyzóba sem tudott egyedül kimenni, zárkatársaira volt utalva a közlekedésnél.*
9. *A kiétkelési boltban való vásárlásnál is a társai segítségére volt bízva az odáig való eljutásban és az áruk megvásárlásában.*
10. *Zavaró volt a felperes számára, hogy a felügyelet zárkába lépésekor fel kellett állni, ugyanakkor ő nem érzékelte, hogy személyi állományi tag vagy fogvatartott érkezett-e a zárkába, ezért minden egyes belépéskor vigyázz-állásba ugrott. Ez további nehézséget jelentett akkor, amikor emeletes ágyon volt elhelyezve, mert rendszerint többször beverte a fejét.*
11. *A felperes nem tudta igénybe venni a büntetés-végrehajtás által biztosított mobiltelefont, mert az kisméretű volt, eleve nem látta volna a beütemezett számokat, továbbá félt attól, hogy ha a telefont véletlenül elejti, akkor fenyegetést kap és kártérítést követelnek tőle. A mobiltelefon hiánya korlátozta abban, hogy döntésének megfelelő időpontban hívja a családtagjait, holott erre a szabályok szerint jogosult lett volna. A fali telefonhoz nem tudott önállóan eljutni. A telefonáláshoz szükséges „spejzkártyát” egyedül nem tudta használni, így ekkor is rabtársaira kellett hagyatkoznia.*
12. *A felperesnek fogva tartása során egy ideig lehetősége volt Skype beszélőt igénybe venni a családtagjaival. A beszélgetéshez alkalmazott számítógép azonban a foglalkoztatóban volt, amihez ugyancsak fogvatartott-társai segítségével tudott csak eljutni. E nehézség következtében a felperes többször nem vette igénybe a beszélő lehetőségét.*
13. *Családjával írásban kommunikálni egyáltalán nem tudott, ehhez segítséget nem kapott.*
14. *A hatóságokkal, más szervezetekkel való írásbeli kommunikációját nem tudta önállóan intézni, a levelek, határozatok stb. elolvasásához, valamint a hatóságokkal, szervezetekkel, ügyvédekkel stb., tehát bármi fajta írásbeli kommunikációhoz fogvatartott-társai segítségét kellett igénybe vennie.*
15. *A felperes a hivatalos ügyeit a fogyatékosága és segítő személyzet hiányában nem tudta maga intézni, ezek kezelésére családját kellett kérnie, amely számukra többlet terhet jelentett, továbbá ügyvédet kellett fogadni, ami anyagi megterhelést is jelentett.*
16. *Ha levelet kapott, akkor azt aláírásával igazoltan kellett átvennie, azonban a felperes nem tudta elolvasni, hogy kitől kapta a levelet, ezért információ hiányában írta alá az átvételt.*
17. *A bv. intézetben a kérelmeket és panaszokat kérelmi lapon kell benyújtani, amelyet a felperes önállóan nem tudott kitölteni.*
18. *A felperes semmilyen, a személyes helyzetére szabott, fogyatékoságának megfelelő programban, oktatásban, munkáltatásban nem részesült, ilyet nem szerveztek a számára, a látó fogvatartottak számára elérhető programokat nem tették neki hozzáférhetővé.*
19. *Tekintettel arra, hogy sem a munkáltatásban, sem az oktatási - szabadidős programokban érdemben részt venni nem tudott, nem nyílt lehetősége arra sem, hogy jutalmat szerezzen. Ennek hiánya az enyhébb rezsimbe kerülése, szabadulása tekintetében hátrányosan érintette.*
20. *A rabtársak által nézett televíziót nem tudta használni, rádiót nem biztosítottak a számára.*

- [20.] A felperes fogyatékoságának megfelelő fizikai elhelyezést nem kapott, a szabályok tekintetében könnyítésben nem részesült, ugyanúgy bántak vele, ugyanolyan körülmények között, mint a látó fogvatartottakkal. A felperes számára sem segédeszközöket nem biztosítottak mindennapi életvitelének megkönnyítésére, továbbá nem ajánlottak olyan programlehetőségeket, oktatást, munkát, amely egyenlő, de legalább hasonló helyzetbe hozta volna a többi fogvatartottal.
- [21.] A felperes pszichés kondíciójának megtartására az alperesi bv. intézet semmilyen intézkedést nem tett, hátrányát semmilyen formában nem kompenzálta. [REDACTED]
- [22.] **Alperes** ellenkérelmében elsődlegesen kérte, hogy a bíróság a felperes keresetét utasítsa el.
- [23.] Amennyiben a törvényszék személyiségi jog-sérelemet állapítana meg, a felperes sérelemdíj iránti igényét még a felperesi állításokhoz képest is eltúlzottnak tartja; a sérelemdíj mértékét ez esetben az ügy összes körülményére tekintettel, a felperesnek és az alperesnek a ténylegesen megvalósult sérelem bekövetkezéséhez való közrehatása arányának figyelembevételével állapítsa meg.
- [24.] Nem vitatta, hogy a kereseti állítás szerint felperes 2019. szeptember 6. és 2021. június 23. között a [REDACTED] Büntetés- végrehajtási Intézetben töltötte szabadságvesztés büntetését, börtön fokozatban, általános rezsimben.
- [25.] Fegyelmi eljárást nem indítottak ellene, állapota miatt nem vett részt munkáltatásban. Kapcsolattartása rendezett volt, telefonon tartotta a kapcsolatot hozzátartozóival, a rendelkezésre álló időkeretet kihasználta.
- [26.] A keresetlevélben 1-20-ig megjelölt körülmények, magatartások még azok bizonyítottsága esetén sem eredményeznék a felperes emberi méltóságának sérelmét, mivel nem az emberi létéhez, önálló személyiségéhez kapcsolódó jogsérelemet jelentené, az 1-20. pontokban felsorolt, szükségszerűen együtt járó nehézségen túli akadályok által álláspontja szerint még bizonyítottságuk esetén sem sérül a felperes emberi mivolta.
- [27.] Felperes panaszát már az Alapvető Jogok Biztosa is vizsgálta még 2021. július hónapban a csatolt a 2021.07.22. napján kelt, RI-AJBH-286/2021 számú, BVOP -hez intézett felhívása szerint. Vizsgálat lefolytatását követően a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoka a csatolt, 30500-17/914-5/2021.fogv. választ és mellékleteit küldte meg, melyre az Alapvető Jogok Biztosa észrevételt nem tett.
- [28.] A felperessel kapcsolatba került személyi állomány felperes mozgását megfelelően biztosította, szükség esetén vezették, illetve hangjelzésekkel irányították. A látássérült felperes részére a szabadlevegőn tartózkodás lehetősége folyamatosan biztosított volt, biztosított volt a felperes részére a kiétkezésen való részvétel is.
- [29.] A mosdó, és zuhanyzóhelyiségek a fogvatartottak elhelyezési szárnyain belül találhatóak, az oda való bejutás akadálymentes. Felperes képes volt a fürdőhelyiségeket önállóan is használatba venni, ugyanakkor egy időben mindig több fogvatartottal együttesen tartózkodott a helységekből.
- [30.] Felperes látássérültként – helyzetéből adódóan - nem volt munkaképes, így nem volt bevonható munkavégzésbe, de szabadidős programokon rendszeresen részt vett.
- [31.] A felperes kapcsolattartása is biztosított volt, 1557 alkalommal kezdeményezett telefonhívást, közel 82 órányi időtartamban. Látogatót fogadott 5 alkalommal, míg ellenőrzött videó hívást 3 alkalommal vett igénybe.
- [32.] Felperes elhelyezésével kapcsolatosan az intézetben panaszt nem terjesztett elő. alperesi intézetben töltött szabadságvesztése során – a befogadáson túl - legkevesebb 18 alkalommal vett részt pszichológusi foglalkozáson, szemlén melyekről az eljáró pszichológusok a nyilvántartásban feljegyzéseket rögzítettek. Állapota a pszichológusok általános megállapítása

szerint mindvégig kompenzált, hangulata kiegyensúlyozott volt. Magatartása kifejezetten kooperatív volt, elhelyezési, kapcsolattartási, illetve egyéb problémát nem jelzett.

[33.] A tárgyi költségfeljegyzési jogos perben a bíróság felperes részére a teljes személyes költségmentesség költségkedvezményét engedélyezte.

A tényállás alapjául szolgáló bizonyítékok

[34.] A törvényszék a pert a „Polgári perrendtartásról” szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp) időbeli hatályt szabályozó 630.§ (1) bekezdés alapján, a keresetlevél beadásának időpontjában (2022.07.06.) hatályos szabályai szerint folytatta le. A peres felek bizonyítási indítványainak –a tanú meghallgatás módját ide nem értve - helyt adva a bizonyítási eljárást lefolytatta, a Pp. 279.§-a alapján a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján állapította meg.

[35.] A peres felek között szerződésen kívüli, közhatalmi jogkör gyakorlása során bekövetkezett személyiségi jog megsértése miatti jogviszony jött létre, amelyben a felperes, mint személyiségi jogában sértett fogvatartott személy (elítelt), az alperes, mint közhatalmi jogkört gyakorló büntetés végrehajtási intézet járt el, amelyre a jogviszony idején (2019. szeptember 6. és 2021. június 23. napja között) hatályos anyagi jogi jogszabályokat kell alkalmazni.

[36.] A perben a felperes bizonyítási érdeke volt annak bizonyítása, hogy fogva tartása során a közhatalmi jogkörben eljáró alperes a büntetés végrehajtása során megsértette a felperes személyiségi jogait, amellyel okozati összefüggésben a felperest sérelemdíjjal kompenzálható nem vagyoni sérelem érte, míg az alperes bizonyítási érdeke volt a kimentés körében annak bizonyítása, hogy magatartása nem volt felróható.

[37.] A törvényszék azt, hogy a felperes mettől-meddig tartózkodott az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben - a peres felek egyező nyilatkozata alapján állapította meg. Azt, hogy mikor vett részt kiértekezéskor, mikor tartott személyesen, avagy Skype útján kapcsolatot rokonaival, ismerőseivel- a csatolt kimutatások és nem vitás előadások alapján állapította meg.

[38.] Azt, hogy mikor és milyen tartalommal terjesztett elő kérelmeket, a csatolt kimutatás alapján állapította meg, azt pedig, hogy elhelyezésével és a vele való bánásmóddal összefüggő dokumentált panaszt nem terjesztett elő, részben az általa megerősített alperesi előadás alapján állapította meg.

[39.] A törvényszék tanúként hallgatta meg, [REDACTED] és [REDACTED] bv-tiszteket, [REDACTED] volt elítéltet, továbbá megkeresett bíróság útján [REDACTED] A [REDACTED] Járásbíróság, mint megkeresett bíróság [REDACTED] szám alatti jegyzőkönyve tartalmazza az utóbbi két tanú vallomását.

[40.] A felperesi indítványra meghallgatott [REDACTED] tanú (44. sorszámú jegyzőkönyv) a felperes volt rabtársa vallomásában előadta, hogy 2019-2020 évek egy részében a felperes egy zárkasoron, illetve egy szinten volt elhelyezve. Több alkalommal a tanú maga segített a szabadlevegőn tartózkodásra be- és kiközlekedésben, illetőleg a kiértekezések során a bolthoz való eljutásban és vásárlásban. Az akadálymentesítés nem volt megoldott, a bv. intézet személyzetétől külön segítséget a felperes nem kapott, a tanú vállalt fogva vagy valamely más rabtársét tudott közlekedni.

- [41.] Emlékezete szerint a felperes az „B” jelű blokkban rövid ideig tartózkodott. Írásban nem, hanem a bv. intézet parancsnokánál szóban tett panaszt a körülmények miatt.
- [42.] A zárkasor folyósóján elkülönítve volt a bv-fon a falra szerelve, oda is kísérni kellett a felperest csakúgy, mint a híváskezdeményezés során segítségre szorult. Tud róla, hogy az elhelyezési körülményeit folyamatosan sérelmezte a felperes, de, hogy írásban panaszbeadványt terjesztett elő vagy sem, erről ismerettel nem rendelkezett. A vezető-reintegrációs tiszt ugyanakkor szóban figyelmeztette, hogy hagyja abba a folyamatos panaszkodást.
- [43.] A tanú arról is nyilatkozott, hogy tudomása szerint a felperes pszichológushoz járt, hogy miről beszéltek, és hogy kapott-e valamilyen gyógyszert a panaszaira arra nyilatkozni nem tudott.
- [44.] Tapasztalata szerint a felperes önállóan nem tudta magát ellátni, a papírjaiból a tanú látta, hogy 98%-os látássérültként van nyilvántartva, ezért nem is biztosítottak neki munkát. A zárkában semmiféle kedvezményben nem részesült, a zárkarendet ugyanúgy be kellett tartania, mint bárki másnak.
- [45.] A tanú nem tud olyan alkalomról, hogy a bv. személyzete bármiféle segítséget nyújtott volna a felperesnek a közlekedéshez, akárcsak hanggal irányították volna. Mozgásában is mindig a zárkatársak, vagy fogvatartott társai segítették.
- [46.] [redacted] tanú (35. alszám alatt szerelt jegyzőkönyv) előadta, hogy a felperes a féltestvére, együtt nevelkedtek fel. Szabadságvesztés büntetésének megkezdését megelőzően [redacted] lakott az élettársával, [redacted] aki döntő segítséget nyújtott neki abban az időben hétköznapi életvezetésében.
- [47.] Önálló családi házban éltek, a felperes pedig mintegy vak ember, ha megvan a kialakított megszokott környezete arról tudja, hogy hol található a berendezési és felszerelési tárgyai, mosdó stb., ebben a környezetben látássérültsége ellenére is viszonylag otthonosan mozgott. Akadálymentesítés nem volt a lakásban, mivel a felperes a saját környezetét ismerte, nem használt segédeszközt, igényelhetett volna segítő kutyát, de nem akart. Fehérbotot nem használt, de nem szeretett egyedül közlekedni.
- [48.] A felperes panaszkodott a tanúnak, hogy rengeteg dolgot a büntetés-végrehajtási intézeten belül nem tud elvégezni, ideértve az önálló tájékozódást, étkezést, tisztálkodást, kapcsolattartást és mosdó használatot és ki van zárva olyan lehetőségekből, melyek a látó többi fogvatartott számára nyitva állnak. Dolgozni nem tud, ami miatt a korábbi szabadulás lehetőségéből, illetve az esetleges jutalom lehetőségéből is ki van zárva, - plusz beszélők, kapcsolattartások. A felperestől tudja, hogy a zárkatársai, illetve a többi fogvatartott segítségére szorult.
- [49.] A felperes kérelme alapján négy hónap elteltével kapott kapcsolattartásra engedélyt, az, hogy négy hónapig nem tudott kapcsolatot tartani a családjával a felperest lelkileg is megviselte pszichológushoz is járt. Tudomása szerint több alkalommal nyújtott be panaszt a felperes a felügyelő tisztnek, de volt, hogy a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokának is, amelyekben rendszerint azt kérte, hogy a körülményein változtassanak, illetve olyan intézménybe szállítsák, ahol a betegségének megfelelő fogva tartási körülményeket tudnak biztosítani neki.
- [50.] A tanú észlelése szerint inkább azzal volt gondja, hogy - különösen cellaváltások alkalmával – hiányzott a napi életéből az állandóság, az, hogy a mindennapi használati tárgyai mindig ugyanott legyenek, és az intézeten belüli közlekedése is a megszokott rend szerint alakuljon. A börtönélet megviselte, negatív irányba változott a pszichés állapota, az állandó sírás korábban nem volt rá jellemző sem az állandó panaszkodás.
- [51.] A tanú megítélése szerint azontúl, hogy önmagában egy büntetés-végrehajtási intézetbe elhelyezés mindenkit megvisel, a felperesnél az is jelentős tényező volt, hogy fogva tartási

körülményei nem olyanok voltak, amelyek a látássérülésből adandó betegségének megfelelőek lettek volna.

- [52.] tanú vallomásaiban a testvére előadását megerősített azzal, hogy amikor a felperesnek volt élettársa és nála lakott, akkor a napi szintű dolgokat ő biztosította számára, de volt olyan, amikor nem volt barátnője és a tanúnál lakott egy fél évig. Észlelése szerint, ha valahova költözik akkor egy- másfél hónap kell ahhoz, hogy eligazodjon abban a lakókörnyezetben, amit azzal segítettek, hogy a folyosói küszöböt felszedték, és a folyosói futószőnyeget is eltávolították. A ház, amiben lakott összkomfortos volt, a fűtés azért váltották élettársával központi fűtésre, hogy a cserépkályha ne okozhasson a felperesnek égési sérülést.
- [53.] Megerősítette, hogy négy hónapig nem volt a hozzátartozókkal kapcsolattartás, mert egy olyan nyilatkozatot kellett volna küldeni a felperesnek visszavárolag, amit nem tudott elkészíteni segítség hiányában. Nem tudott telefonálni, sétálni fürdeni, mert nem volt, aki elkísérje.
- [54.] A felperes családcentrikus beállítottságú, így azon túl, hogy fegyintézetbe került és még kapcsolatot sem tudott tartani a családtagjaival, a pszichés állapotát hátrányosan érintette. A tanú megfogalmazása szerint tulajdonképpen maga az élet volt számára a büntetés-végrehajtási intézetben egy nehézség, mert nem volt segítsége, sérelmezte, hogy nagyon sok emberhez kell igazodnia, nem élhet egy állandó, ismert környezetben.
- [55.] A covid időszaka alatt a látogatások felfüggesztésére került sor, skype alkalmazáson havonta, két havonta tudtak kommunikálni, ezek a hívások alkalmával a felperes sokszor sírt, teljesen összeomlott a körülményei miatt. A tanú ismerete szerint több alkalommal élt panasszal az elhelyezési körülményeit érintően, volt, amelyeket írásban terjesztett elő, nyilván úgy, hogy valaki megírta neki ezeket kérelmeket, vagy kitöltötte a nyomtatványt.
- [56.] A panaszok tartalma mindig arra vonatkozott, hogy a betegségének megfelelő ellátást kért, olyan helyre kerüljön át, ahol erre speciális igényre fel vannak készítve és el tudják őket látni.
- [57.] A tanú emlékezete szerint a felperes büntetőügyben volt jogi képviselője tájékoztatta arról, hogy lehet olyan intézet, ahol speciális esetekkel foglalkoznak, illetve személyzet is rendelkezésre áll a megfelelő körülmények biztosítására.
- [58.] A tanú ismeretei szerint a bv. intézet személyzetétől nem kapott segítséget a hétköznapi rutinfeladatok ellátásához, illetve az épületen belüli mozgáshoz, a fogvatartott társai közül pedig többen csak fizetség ellenében voltak hajlandók segíteni.
- [59.] A tanú meglátása szerint a felperes hangulata, lelki állapota – kifejezetten a covid idejére eső kapcsolattartási nehézségek által felgyorsítva – negatív irányban változott, siránkozóvá, panaszkodóvá vált, a teljes kilátástalanság életérzését sugározta. A külsején is meglátszott a változás: táskas volt a szeme, ráncosabb lett, megfogalmazása szerint letargiába esett. Ennek az állapotváltozásnak a tanú vélekedése szerint nem az volt az oka, hogy a felperes börtönbe került, hanem az, ahogyan és amilyen módon őt fogva tartották.
- [60.] Az alperesi indítványra meghallgatott tanúk (44. sorszámú jegyzőkönyv) közül előadta, hogy a felperessel csak helyettesítések alkalmával felvett módon, közvetett kapcsolata volt, arra visszaemlékszik, hogy látássérült, de arra nem, hogy az elhelyezési körülményekkel, zárkatársakkal kapcsolatosan bármiféle problémát jelzett volna. Ha és amennyiben igen, úgy a látássérültségére tekintettel erről jegyzőkönyv készült volna.
- [61.] A tanú nyilatkozott arra is, hogy egészségügyi szociális munkás, mesterfokú végzettséggel, tudja, hogy milyen ellátást igényel egy fogyatékkal élő, de speciálisan vakok és gyengénlátók vonatkozásában külön képzést az intézetben nem kaptak.
- [62.] vallomásaiban előadta, hogy a felperes, mintegy fél éven keresztül volt a nevelőcsoportjának tagja, nem emlékszik arra, hogy bármiféle panaszt nyújtott volna be,

illetőleg már elkészült panaszt kért volna továbbítani. Egyébként sem volt panaszkodós típus, nem emlékszik olyanra, hogy elhelyezési körülményeivel, zárkatársaival vagy a személyi állomány bármelyik tagjával szemben bármiféle panasz lett volna. Kérelmei voltak, amelyeket jogi képviselője készített, amelyekben az elhelyezésével kapcsolatos külön panasz nem volt, hanem a büntetés-végrehajtás felfüggesztését kérelmezte, illetőleg átszállítási kérelmet terjesztett elő. Ezek a kérelmei szolgálati úton továbbításra kerültek, intézéséről konkrét ismerete nincs.

- [63.] Amíg a csoportjában volt a felperessel a kapcsolattartás gyakorlatilag napi szinten folyt, a zárkarend ellenőrzése és a higiéniai feltételek teljesülése körében, a tanú nem emlékszik arra, hogy akár ezzel kapcsolatosan, akár a közlekedéssel kapcsolatosan bármiféle igénye merült volna fel. Nyitott körletben volt elhelyezve, általános börtön rezsimben. A nyitott körlet lehetőségeit kihasználta, rendszeresen tartott kapcsolatot hozzátartozóival, illetőleg jogi képviselőjével is.
- [64.] Külön előadta, hogy a többi zárkatárshoz képest, speciális megkülönböztetése a felperesnek nem volt, kedvezményben, felmentésben nem részesült. Az állomány tagjai külön nem biztosítottak életvezetéséhez további segítséget, de azt nem is igényelte.
- [65.] [redacted] vallomásában előadta, hogy 2019-től megbízott osztályvezető helyettesként a büntetés-végrehajtási osztályon dolgozott, nem emlékszik arra, hogy a felperessel, mint elítélttel bármiféle panasz vagy kérelem intézésével összefüggésben akár közvetlenül, akár közvetve jelzés alapján kapcsolatba került volna. Megerősítette, hogy konkrétan a látássérültekkel kapcsolatosan nincs semmilyen külön belső szabályozás, nincs semmilyen belső eljárás rend az intézetben.
- [66.] [redacted] tanú pszichológusként került kapcsolatba a felperessel 2020. év időszakában. Feladatát képezte, hogy – mint a felperes – akik a veszélyeztetettségi listán rajta vannak, azokat havonta ellenőrizze, és a szükséges, az elbeszélgetésen túl valamilyen jelzést is továbbítson. A meghallgatásokról feljegyzés készült (a perben csatolást nyert).
- [67.] A felperes nála, mint pszichológusnál lelki problémákat érintő, vagy pszichiátriai jellegű, illetőleg pszichiátert igénylő panaszokat nem jelzett, segítségét kifejezetten az átszállítással kapcsolatosan szerette volna igénybe venni, miután [redacted] szeretett volna kerülni.
- [68.] [redacted] a felperes fogva tartása idején a kézbesítési osztály osztályvezető helyetteseként szolgált, a felperessel közvetlen kapcsolatba nem került. A BVOP útján, a kegyelmi kérvénye tárgyában született döntés ő ismertette az elutasításról ő tájékoztatta a felperest és ő vett fel róla jegyzőkönyvet.
- [69.] A fentiekén túlmenően a bíróság a perben bizonyítékként értékelte a felek által csatolt okiratok tartalmát is.
- [70.] Az alperesi állásponttal szemben nem értékelte utólagos bizonyítás iránti kérelemként a felperes 2023. július 11. napján a tanúk meghallgatására vonatkozó adatok ismeretében tett észrevételének mellékleteit, mivel ezek a dokumentumok, egy kivételtől eltekintve a felperes, alperesi intézetben történt büntetés-végrehajtása során keletkeztek, illetőleg azoknak a kimutatását rögzítik.
- [71.] Éppen erre tekintettel a Pp.220.§ (7) bekezdésében írtakhoz képest értékelte az orvosi dokumentumokat, továbbá értékelte azt a kivonatos kimutatást, amely a felperessel való kapcsolattartás alperes által nyilvántartott adatait tartalmazta azzal, hogy ez már korábbi peradatkén rendelkezésre állt. Ebből megállapítható, hogy a felperes 2021. február 10. napján ellenőrzött videóhívást bonyolított le [redacted] február 17. napján [redacted]

- 1, míg 2021. február 24. napján az ugyancsak tanúként meghallgatott
- [72.] 2020. január 20. napján az intézeti pszichológus általi meghallgatását, 2020. augusztus 5. napján intézetparancsnoki meghallgatását, 2021. március 3. napján az egészségügyi osztály vezetője általi meghallgatását kérte. 2021. március 22. napján kérte átszállítását a nagyfai objektumba, ami akkor elutasításra került. Jogi képviselője útján büntetése letöltésének félbeszakítását kérte 2021. május 3. napján, kérelme elutasításra került.
- [73.] A Bv-Intézet pszichiátriai részlegén az orvosi befogadás 2019. szeptember 9.-ei adataihoz képest 2020. július 15-én került rögzítésre, hogy nehezen bírja a börtönt, szorong, hiányzik a családja.
- Panaszai közt került rögzítésre, hogy nem bírja a börtönt, kétségbe esett és beilleszkedési nehézségekkel küzd, úgy véli, teljes ellátásra szorul.
- [74.] Alperesi ellenkérelem mellékleteiként rendelkezésre áll az a felperes által nem vitatott kimutatás, hogy mikor, hány alkalommal és milyen célból vett részt kiétekztetésen, mikor, kivel, hány alkalommal és milyen időtartamban tartott kapcsolatot személyes jelenléttel, illetőleg skype hálózat útján, továbbá ugyancsak rendelkezésre áll a felperes, mint fogvatartott által előterjesztett kérelmek időrendi kimutatása.
- [75.] Ez utóbbiban került rögzítésre 2020. december 23. napjával, hogy a befogadó bizottság felé a felperes kérte a büntetés-végrehajtási osztály vezetőjétől az APAC részlegre történő elhelyezését, amely kérelme elutasításra került.
- [76.] 2021. március 03. napján kérelmezte az egészségügyi osztályvezetővel személyes meghallgatás engedélyezését, majd 2021. március 22. napján az egészségügyi állapotára tekintettel kérte végleges átszállítását a Objektumába.
- [77.] Ahogyan arra az Alapvető Jogok Biztosának tájékoztató levele is kitér, arra nincs peradat, hogy 2021. március 22. napján előterjesztett, de elutasított átszállítási kérelme és ténylegesen az átszállítás hivatalból történő kezdeményezése közötti időben miért nem történt intézkedés, mi volt a kezdeményezés konkrét oka, csupán peradatokból következtethető, hogy erre az orvosi iratokkal alátámasztott további felperesi mentális állapot rosszabbodás folytán szükséges gyógyszeres kezelés és a intézet speciális kialakításának betudható személyi-tárgyi ellátási adottságok ismerete együttes mérlegelésével került sor.
- [78.] A felperes kérelmére meghallgatott tanúk vallomásán túl azonban semmilyen adat nem támasztotta azt alá, hogy elhelyezési körülményeivel, az intézeten belüli fizikai létének segítése hiányával, mozgásának korlátozásával, illetve a foglalkoztatásával, szabadidős tevékenységével kapcsolatos vélt, vagy valós sérelmei miatt a felperes az eljárási rend betartása mellett szóban, avagy írásban panaszt terjesztett volna elő.
- [79.] A bíróság a fentebb már felsorolt, illetve taglalt bizonyítékokat vette döntése alapjául meghatározónak, azokat mérlegelés jogkörében vetette egybe, azzal, hogy a felperes ezen felüli, „objektív” jogsértéssel kapcsolatos álláspontjára válaszában a döntés jogi indokai között adja meg.

Jogi érvelés

A felperes keresete megalapozatlan.

Az Alaptörvény (Atv.) II. cikk első mondata szerint az emberi méltóság sérthetetlen.

Az Atv. III. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.

Az Atv. VI. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

Az Atv. XV. cikk (5) bekezdése szerint Magyarország külön intézkedésekkel védi a fogyatékkal élőket, az alapvető jogokat fogyatékosokra tekintet nélkül biztosítja (2). A XIX. cikk (1) szerint fogyatékoság esetén az állampolgár támogatásra jogosult.

Az Atv. XX. cikkének (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (2) bekezdése értelmében az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok a Ptk. védelme alatt állnak.

A Ptk. 2:43. § a) pontja szerint az élet, a testi épség és az egészség megsértése, a b) pont szerint pedig a magánélet megsértése, a c) pont szerint a személy hátrányos megkülönböztetése a személyiségi jogok sérelmének minősül.

A Ptk. 2:51. § [Felróhatóságtól független szankciók] (1) bekezdés c) pontja szerint, akit „személyiségi jogában megsértenek, a jogsértés ténye alapján - az elévülési időn belül – az eset körülményeihez képest követelheti (...) azt, hogy a jogsértő adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot.”

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése értelmében, ha közigazgatási jogkörben eljáró személy sért személyiségi jogot, az (1) bekezdésben foglalt szankciókat a közhatalmi jogkört gyakorló jogi személlyel szemben kell érvényesíteni.

A Ptk. 2:52. § [Sérelemdíj] (1) bekezdése szerint, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (2) bekezdés kimondja, hogy a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A (3) bekezdés rendelkezései szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg.

A Ptk. 6:519. § [A felelősség általános szabályai] szerint, aki másnak kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható.

A Ptk. 6:522. § [A kártérítési kötelezettség terjedelme] (1) bekezdése értelmében a károkozó a károsult teljes kárát köteles megtéríteni” és a 6:532. § [A kártérítés esedékessége] szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

A Ptk. 6:540. § [Felelősség az alkalmazott és a jogi személy tagja károkozásáért] (1) bekezdése szerint, ha „az alkalmazott a foglalkoztatására irányuló jogviszonyával összefüggésben harmadik személynek kárt okoz, a károsulttal szemben a munkáltató a felelős.”

A Ptk. 6:548. § [Felelősség közigazgatási jogkörben okozott kárért] (1) és (2) bekezdése alapján pedig „közigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget akkor lehet megállapítani, ha a kárt közhatalom gyakorlásával vagy annak elmulasztásával okozták, és a kár rendes jogorvoslattal, továbbá közigazgatási perben nem volt elhárítható. Közigazgatási jogkörben okozott kárért a közhatalmat gyakorló jogi személy tartozik felelősséggel. Ha a közhatalmi jogkör gyakorlója nem jogi személy, a kárért az a jogi személyiséggel rendelkező közigazgatási szerv tartozik felelősséggel, amelynek keretében az eljáró közigazgatási szerv működik.”

A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv. tv.) rendelkezései szerint:

9.§ (1): Az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott az Alaptörvényben meghatározott alapvető jogait, valamint egyéb jogait és kötelezettségeit - a törvényben, a bíróság ítéletében, valamint a bíróság és az ügyészség egyéb határozatában meghatározott korlátozásokkal vagy tilalmakkal - a büntetés-végrehajtás rendjével összhangban gyakorolja, illetve teljesíti. (2) A jogkorlátozás során az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt kell alkalmazni.

10. § (3): A tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - élő, illetve írni vagy olvasni nem tudó, vagy a magyar nyelvet nem beszélő, valamint az egészségi állapota miatt akadályozott elítélt vagy egyéb jogcímen fogvatartott számára elő kell segíteni, hogy jogorvoslati jogával élni tudjon.

83. § (4): A szabadságvesztés végrehajtása során - a szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a bv. intézet rendjére és biztonságára figyelemmel - törekedni kell arra, hogy az elítélt életkörülményei közelítsenek a szabad élet általános körülményeihez, és ezáltal a szabadságvesztés káros hatásai enyhíthetők, illetve ellensúlyozhatók legyenek.

83.§ (7): A szabadságvesztés végrehajtása során biztosítani kell, hogy az elítélt önbecsülése, személyisége, felelősségérzete fejlődhessen, és ezáltal felkészüljön a szabadulása utáni, a társadalom elvárásának megfelelő önálló életre.

83.§ (8): Az elítéltet kizárólag a büntetés céljának eléréséhez szükséges legkisebb mértékű korlátozásoknak lehet alávetni. A szabadságvesztés végrehajtása során a büntetés-végrehajtási szervezet az elítélt életébe csak a büntetés céljának eléréséhez szükséges mértékben avatkozik be. Az elítélt szabadságvesztés alatti életvitelét - ha erre képesnek és késznek mutatkozik - vele együttműködésben kell kialakítani.

97.§ (2): *A szabadságvesztés-büntetés végrehajtásának rendjét az elítélt egyéni körülményeinek figyelembevételével - személyiségére, előéletére, életvitelére, családi körülményeire, a szabadságvesztés során tanúsított magatartására, az elkövetett bűncselekményre, a szabadságvesztés fokozatára és tartamára tekintettel - kell kialakítani.*

98. § (1.): *A szabadságvesztés végrehajtása során biztosítani kell az elítélt d) jogainak e törvény szerinti gyakorlását.*

118. § (2): *A szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítélt az alapvető jogait és a jogszabályok által biztosított egyéb jogosultságait a büntetés végrehajtása során is gyakorolhatja és jogszabályban, vagy bírósági, illetve hatósági határozatban megállapított kötelezettségeit a büntetés végrehajtása során is köteles teljesíteni, kivéve, ha azok szüneteléséről, illetve korlátozásáról az ítélet vagy törvény rendelkezik, vagy amelyek gyakorlásában, illetve teljesítésében az elítélt akadályozva van. (3) A büntetés-végrehajtási szervezet biztosítja, illetve elősegíti az elítélt jogainak gyakorlását.*

122. §: *Az elítélt jogosult ...*

- a) *a higiéniai feltételeknek megfelelő egészséges elhelyezésre, az egészségi állapotának és a szabadságvesztés végrehajtása alatti tevékenységének megfelelő élelmezésre, egészségügyi ellátásra, megfelelő ruházat biztosítására,*
 - b) *a hozzátartozóival, valamint az általa megjelölt és a bv. intézet által engedélyezett személyekkel, szervezetekkel az e törvényben meghatározottak szerint kapcsolatot tartani, **
 - c) *baleset esetén baleseti ellátásra és baleseti egészségügyi szolgáltatásra,*
 - d) *pihenésre, szabadidőre,*
 - e) *testi és szellemi állapotának fenntartása, illetve fejlesztése érdekében*
- ea) naponta – a szabadságvesztés végrehajtási rezsimjeinél megállapított rendelkezések szerint, de legalább egy óra – szabad levegőn tartózkodásra,*
- eb) önképzésre, sajtótermékek megrendelésére, a bv. intézet művelődési és sportolási lehetőségeinek – a szabadságvesztés végrehajtási rezsimjeinél megállapított rendelkezések szerinti – igénybevételére,*
- ec) tanuláshoz való jogát e törvényben meghatározottak szerint gyakorolni; általános iskolai, középfokú, valamint felsőfokú tanulmányok megkezdésére, illetve folytatására, a vizsgákra való felkészüléshez tanulmányi és vizsgaszabadságra,*
- f) a bv. intézetben, illetve annak felügyeleti szerveinél és a büntetés-végrehajtástól független szervhez közérdekű bejelentés, visszaélés-bejelentés, panasz, kérelem és jognyilatkozat előterjesztésére,*
- g) a büntetés végrehajtása során jogorvoslati joggal élni,*
- h) a rendelkezésére álló pénzből havonta meghatározott összeget személyes szükségleteire fordítani, illetve azzal egyéb módon rendelkezni,*
- i) a szabadságvesztés végrehajtása során keletkezett kárának megtérítésére,*
- j) sajátos védelemre a nők, fiatalok és a fogyatékkal élők a rájuk vonatkozó eltérésekkel,*

A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény

Az Egyezmény (CRPD) 2. cikke szerint „A fogyatékoság alapján történő hátrányos megkülönböztetés a fogyatékoságon alapuló bármilyen különbségtételt, kizárást vagy korlátozást jelent, amelynek célja vagy hatása valamennyi emberi jog és alapvető szabadság másokkal azonos alapon történő elismerésének, élvezetének vagy gyakorlásának csorbitása vagy semmibe vétele a politikai, a gazdasági, a szociális, a kulturális, a civil élet terén, vagy bármely egyéb területen. Ez a hátrányos megkülönböztetés minden formáját magában foglalja, egyebek között az ésszerű alkalmazkodás megtagadását. Az 'ésszerű alkalmazkodás' az elengedhetetlen és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem jelentenek aránytalan és indokolatlan terhet, és adott esetben szükségesek, hogy biztosítsák a fogyatékosággal élő személy alapvető emberi jogainak és szabadságainak a mindenkit megillető, egyenlő mértékű élvezetét és gyakorlását.”

A CRPD 5. cikk 3. pontja szerint „Az egyenlőség előmozdítása és a hátrányos megkülönböztetés eltörlése érdekében a részes államok minden megfelelő lépést megtesznek, így biztosítva az ésszerű alkalmazkodást.”

A CRPD 14. cikke szerint a részes államok kötelezettsége, hogy ha „fogyatékosággal élő személyeket megfosztanak szabadságuktól, [...] másokkal azonos alapon jogosultak garanciákra, továbbá [...] megfelelő elbánásban részesülnek, beleértve az ésszerű alkalmazkodásról szóló rendelkezést is.”

Az Egyezmény továbbá előírja a tagállamok részére, hogy biztosítsák a fogyatékos személyek saját döntésének meghozatali szabadságát (3. cikk a), a fizikai és mentális integritás tiszteletét (17. cikk). A 25. cikk szerint a fogyatékos személyek jogosultak a legmagasabb szintű egészségügyi ellátásra, valamint általános jelleggel a megfelelő életminőségre (28. cikk).

A CRPD-ből következik a magyar jog olyan értelmezésének kötelezettsége, amely összhangban áll az egyezménnyel. A magyar jogi szabályozás (Fot., Bv.tv.) értelmezhető egyezménykonform módon, amely ezért a bíróságoknak kötelezettsége.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.)

A Fot. 2. § (1) bekezdése szerint az államnak [...] olyan körülményeket kell létrehozni, amelyben a fogyatékos emberek [...] a fogyatékoságukból fakadó terheik csökkenthetőek. A (2) bekezdés szerint úgy kell eljárni, hogy a fogyatékos állapot rosszabbodását megelőzzék, annak következményeit enyhítsék. A törvény 5. § (1) bekezdése alapján a fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes [...] és biztonságos épített környezetre. Az 1997. évi LXXVIII. építési törvény 2. § (1) bekezdése szerint akadálymentes az épített környezet akkor, ha annak biztonságos használata minden ember számára biztosított.

A törvény 27. §-a személyiségi jogok sérelmére vonatkozó jogorvoslattal egyező jogintézményeket teremt a jogellenesen hátrányt szenvedő fogyatékos személyek számára.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.)

Az Ebktv. 8. § g) pont: Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt fogyatékosága miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amilyenben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport részesül.

12. § Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti igények [...] különösen személyiségi jog érvényesítése iránti per [...] során érvényesíthetők.

Az ombudsman AJB-1161/2009. sz. jelentésében hangsúlyozta, hogy „a fogyatékosággal élő fogvatartottak olyan hátrányos helyzetűnek számítanak, akik számára pozitív intézkedések szükségesek ahhoz, hogy – fogvatartott-társaikhoz képest – a fogyatékoságukból fakadó hátrányaik csökkenjenek, illetve megszűnjenek.”

- [80.] A felperes keresetében húsz magatartás, mulasztás, illetve intézkedés elmulasztásában jelölte meg alperes jogsértését és kérte a testi-és lelki egészséghez, emberi méltósághoz, a magánszférához fűződő személyiségi jogai megsértésének megállapítását, valamint azt, hogy alperes eljárása a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközött.
- [81.] A 2013. évi V. törvény Ptk. 2:43. § a) pontjában nevesített személyiségi jog megsértését olyan jogellenes magatartások alapozzák meg, amelyek az ember testi vagy lelki egészségét sértik. A jogsértés megállapításához tehát az egészségi állapot sérelme szükséges, azonban ilyen sérelmet a felperes nem bizonyított.
- [82.] A felperes valamennyi kereseti tényállás tekintetében hivatkozott arra, hogy azzal az alperes megsértette az emberi méltósághoz fűződő, a Ptk. 2:42. § (2) bekezdésében nevesített személyiségi jogát. Az emberi méltóság az egyén önbecsülésében testesül meg, amely az egyénnek azt az igényét fejezi ki, hogy kapcsolataiban a társadalom kulturális szintje szerint kialakult érintkezési formák minimális követelményeinek megfelelő elbánásban részesítsék. Ebből következik, hogy az emberi méltóság megsértése akkor valósul meg, ha a személyt emberi mivoltában megalázzák, méltatlan, vagy hátrányos helyzetbe sodorják. (EBH.1999.15.) Olyan magatartások tartoznak ide, amelyek megkérdőjelezik a jogosult emberi mivoltát, elmulasztják, vagy megtagadják azt a minimális és kötelező tiszteletet, amely az embert e minősége alapján megilleti. Az emberi méltóság megsértése csak akkor állapítható meg, ha a jogsértő részéről az emberi léthez, az emberi élethez méltatlan magatartás valósul meg. (BDT.2020.4152.) Ennek megfelelően szabadságvesztés büntetés végrehajtása során sem lehet az elítélttel szemben megalázó magatartást tanúsítani. A Bv. tv. 83. §-ának (4) bekezdése szerint a szabadságvesztés végrehajtása során - a szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a BV. intézet rendjére és biztonságára figyelemmel - törekedni kell arra, hogy az elítélt életkörülményei közelítsenek a szabad élet általános körülményeihez, és ezáltal a szabadságvesztés káros hatásai enyhíthetők, illetve ellensúlyozhatók legyenek.
- [83.] A felperes a bizonyítási érdekre vonatkozó perbeli tájékoztatáshoz képest döntően az alperes jogsértését az általa felhívott jogszabályi hivatkozások – 2007. évi XCII. tv., Fot., Ebktv. – alapján, mintegy objektív jellegűnek minősítette, álláspontja szerint az, hogy az alperesi mulasztások sorozata a felperest mindvégig kiszolgáltatott, lealacsonyító, méltóságot sértő

helyzetbe hozta-a perben szolgáltatott bizonyítékok tükrében is kétséget kizáró módon megállapítható.

- [84.] Hivatkozott arra, hogy a perfelvételi szakban is, illetőleg a tárgyaláson megjelölt jogszabályhelyek megalapozzák azt a hivatkozás, mely szerint a hátrányos megkülönböztetés megvalósulásának feltétele a kedvezőtlenebb bánásmód, illetve a hátrányosabb helyzet kialakulása a védett csoporthoz tartozó személy tekintetében.
- [85.] Az alperesi védekezéssel szemben felperes álláspontja szerint, kiemelve az Ebktv. 9.§ rendelkezéseit, a felperessel való ugyanolyan bánásmód, mint nem fogyatékkal élő más fogvatartottakkal éppen a közvetett hátrányos megkülönböztetés definíciójának felel meg.
- [86.] A felperes ehhez képest az alperesi mulasztások tükrében több olyan alternatív lehetőséget jelölt meg, amelyek a kapcsolattartó kijelölésére, segítő rendelkezésére, zárkarend betartása alóli részleges felmentésére, épületen belüli elhelyezésére és mozgása segítésére vonatkoztak.
- [87.] Az alperes azon védekezésével szemben, mely szerint a felperes nem kért, nem jelzett segítség iránti igényt, hanem általánosságban mozgó előadása csupán utólag kreált, és panasz hiányában nem is vizsgált kifogásokat tartalmaz, felperesi álláspont szerint az alperesnek tevőleges magatartást kellett volna kifejtenie az intézetben belüli optimális elhelyezés és az egyenlő bánásmód megsértése nélküli fogvatartás körülményeinek kialakítása során, külön felperesi jelzés nélkül is, miután a felperes súlyos látássérültsége – fogyatékosága az alperes előtt nyilvánvalóan ismert volt már az intézetbe történő befogadáskor.
- [88.] E vonatkozásban a bíróság annyiban osztja felperes érvelését, amennyiben az alperes intézetben belüli életvitele, megtapasztalt fizikai adottságai és igényei tükrében korábban is megvizsgálhatta volna, hogy ezek kompenzálhatók-e bármilyen intézkedéssel, avagy – ahogyan arra az ombudsmani tájékoztatás is utal – korábban is kezdeményezhette volna olyan büntetés-végrehajtási intézetbe történő végleges átszállítását/áthelyezését, ahol ezen ellátási feltételek és elhelyezési körülmények optimálisabbak lettek volna (lásd nagyfai intézet, még akkor is, ha utóbb a felperes onnan történő átszállítását is kezdeményezte).
- [89.] A bíróság ugyanakkor az alperes oldalán értékelte, hogy a felperes csupán állította, de a tényállásban rögzítettek túl nem igazolta, hogy elhelyezésével, a kapcsolattartással, munkalehetőséggel, szabadidős tevékenységgel, ügyintézással, a zárkarenddel, a zuhanyozással, a szabadlevegőn tartózkodással, avagy a kiétkeztetéssel kapcsolatosan bármiféle panasz, avagy többlet igénye lett volna, csakúgy, mint a mozgássegítő bot, avagy vakvezető kutya iránti esetleges igényét.
- [90.] Értékelte továbbá, hogy a felperes testvérei az elítélését megelőző időszakra vonatkozó hétköznapi életvezetést érintően előadták, hogy a felperes „tapogató” életmódot folytatva a hétköznapi életvezetésében is állandó segítségre szorult, fehérbotot, illetőleg vakvezető kutyát soha nem használt, nem is igényelt, jölehet ezekkel a lehetőségekkel önmaga előadása szerint is tisztában volt.

- [91.] Emellett értékelte azt is, hogy a saját megszokott (a tanú szerint mintegy másfél hónapos megszokási idő) lakókörnyezetében részlegesen eligazodott, önállóan fogyasztotta el a neki felkínált ételeket, illetőleg tisztálkodott, a lakáson belül közlekedett, de minden egyéb tekintetben segítségre, illetőleg irányításra szorult.
- [92.] Ez az életmód és életminőség a büntetés-végrehajtási intézeten belül ugyancsak adott volt számára, azokkal a lehetőségekhez képest élt, és az elhelyezésével, illetőleg a különös bánásmóddal kapcsolatos külön igényt nem fogalmazott meg.
- [93.] Arra vonatkozóan, hogy miért került többször más zárkába áthelyezésre, az alperes a belső rend kialakítása és fenntartása terén ráháruló kötelezettségeire hivatkozva ésszerű magyarázatot adott, olyan jellegű intézkedési késedelme, amely a felperest az indokoltnál hosszabb ideig tartó és hátrányos helyzetbe hozta volna – nem nyert igazolást.
- [94.] A bíróság nem találta alaposnak azt a felperesi hivatkozást, mely szerint azáltal, hogy az alperes a látó fogvatartottakkal azonos módon kezelte a felperest – a levelezés, szabadidős program, munka, oktatás – intézeten belüli és kívüli közlekedés – megalázó jellegére tekintettel sértette személyiségi jogait.
- [95.] A büntetés-végrehajtás során bekövetkezett, személyiségi jogsértés megállapíthatóságához a felperesnek, mint elítéltnak azt kellett volna bizonyítania, hogy az alperes, mint a büntetés-végrehajtási intézet fogvatartása során az abból szükségszerűen következő korlátozásokon és tilalmakon túl – azzal össze nem egyeztethető olyan jogsértő magatartást tanúsított, vagy olyan mulasztást követett el, amely a felperes testi épségét, egészségét sértette, vagy közvetlen veszélynek tette ki.
- [96.] A perbeli adatokból a bíróság arra következtetésre jutott, hogy alperes a felperes fogvatartása során a büntetés-végrehajtás céljait szem előtt tartotta, a felperes emberi méltósága, alapvető emberi és általában a büntetéssel össze nem függő jogai – a büntetés-végrehajtás sajátosságait is értékelve – korábbi életvezetéséhez képest nem csorbultak, megalázó, lealacsonyító és indirekt hátrányos helyzetbe alperesi mulasztás okán nem került.
- [97.] A felperes által hivatkozott PJD.2016.10., illetve a PJD.2019.28. számú döntésben kifejtettek figyelembevételével a perben sem volt vitás, hogy a felperesnek a jogvédelmet megalapozó tulajdonsága fennállt és ismert volt az alperes előtt, a felperesnek valószínűsítene, de nem csupán előadnia kellett volna azon, állítása alapjául szolgáló tényeket és körülményeket, amelyek ismerete, illetőleg felismerésének hiánya az alperesi jogsértést megalapozza.
- [98.] Nem osztotta a bíróság a felperes hivatkozásait az EJEK ítélezési gyakorlata, konkrét döntésekben elfoglalt álláspontjának alkalmazhatósága terén, egyrészt amiatt, mivel a felperes már hivatkozottak szerint, ismert korábbi életvezetéséhez képest nem került annál súlyosabb élethelyzetbe oly módon, hogy az személyhez fűződő jogait sértette volna, másrészt pedig a már kifejtettek túl, felperes erre irányuló bizonyított jelzései, panaszai, vagy kérelmei hiányában nem róttak az alperesre olyan pozitív intézkedési kötelmet, amelynek megsértése miatt mulasztásban eredő jogsértés megállapításának lett volna helye.

- [99.] Önmagában pedig az, hogy a felperes az idő előre haladtával egyre nehezebben viselte a börtönlétet, a részben familiáris eredetű depressziója következményeként csupán azzal az intézkedéssel volt részlegesen orvosolható, hogy utóbb az alperes maga kezdeményezte a felperes átszállítását.
- [100.] Mindezekre alapozottan a bíróság felperesnek a jogsértés megállapítására, elégtétel adására, a további jogsértéstől eltiltásra kötelezés és sérelemdíj megfizetésére irányuló keresetét bizonyítottság hiányában, mint megalapozatlan elutasította, mivel a felperes által állítottan személyiségi jogai ítéleti bizonyosságra szolgáló okot adó módon nem sérültek.
- [101.] A pertárgy értéke 6.000.000.-Ft.
- [102.] A felperest a perben illető személyes költségmentesség költségkedvezménye folytán a Pp.83.§ (1) bekezdés, 95.§ és 102.§ (1) bekezdése alapján a tárgyi költségfeljegyzési jogos perben feljegyzett 360.000.-Ft eljárási illeték az állam terhén marad.
- [103.] A pernyertes alperes a felperessel szemben perköltséget nem igényelt, ezért a bíróság az erről való rendelkezést mellőzte, megállapítva, hogy a peresztes felperes maga viseli perköltségét.
- [104.] A fellebbezési jogra vonatkozó tájékoztatása a Pp.365.§ (2) bekezdés a./ pontján, Pp.369.§, Pp.371.§ és Pp.376.§-án alapul.

, 2023. október 16.

bíró